

Oponentský posudek diplomové práce

Bc. Martina Filipová

Aktivizace žáků ve výuce chemie na střední škole

V diplomové práci Martiny Filipové je zpracováno velmi aktuální téma, které se týká aktivizace žáků ve výuce chemie se specifickým zaměřením na sekundární stupeň vzdělávání. Potřebnost řešení tohoto tématu vyplývá z přetrvávajícího úpadku zájmu žáků o přírodovědné obory a z ne příliš dobrých výsledků v mezinárodních srovnávacích studiích gramotnosti žáků v těchto oborech. Autorka v diplomové práci vychází z přehledu aktivizačních metod využívaných ve výuce jak tradičně tak nově, zvýšenou pozornost pak věnuje oblasti didaktických her jako jedné z možných alternativ. Cílem práce je „... přispět k aktivizaci žáků ve výuce tématu *Redoxní reakce* ...“ prostřednictvím odborníky evaluovaným souborem didaktických her.

Celkový rozsah práce je 89 stran textu a 18 stran příloh s ukázkou položek polostrukturovaného rozhovoru a s přepisem rozhovorů provedených v rámci výzkumného šetření. Nedílnou součástí diplomové práce je přiložené CD, které obsahuje datové soubory všech didaktických her vytvořených autorkou v rámci řešení projektu diplomové práce. Práce je členěna standardně na úvod, teoretickou část, výzkumnou část a závěr. Rozložení práce je vyvážené. Teoretická část obsahuje 31 stran textu, praktická část 38 stran textu. Seznam použité literatury čítá 53 relevantních zdrojů. Jedná se převážně o velmi aktuální publikace z oblasti pedagogiky, obecné i oborové didaktiky. Práce je z hlediska stylistiky a ortografie na velmi vysoké úrovni, text je komponován logicky a srozumitelně. Také formální úprava splňuje stanovené požadavky.

Teoretická část je členěna na tři kapitoly, ve kterých se autorka zabývá vymezením pojmů aktivizace žáků ve výuce, aktivizační výukové metody a didaktická hra. Autorka zde také předkládá chronologicky řazený přehled možných klasifikací výukových metod s vysokým aktivizačním potenciálem a podrobněji se zabývá charakteristikou a klasifikací jedné z možných metod, která se stala nosným tématem výzkumné části, a tou je didaktická hra. Tyto výukové metody popisuje jak v obecné rovině tak se zaměřením na specifika, která jsou typická pro výuku chemie.

V úvodu výzkumné části jsou stanoveny následující dílčí cíle (1) vytvořit návrhy didaktických her na téma Redoxní reakce, (2) provést evaluaci vytvořených didaktických her, (3) na základě závěrů provedené evaluace modifikovat a vytvořit další návrhy didaktických her.

Následuje přehled a výklad stěžejních pojmů z oblasti redoxních reakcí na úrovni střední školy. Oceňuji volbu tématu Redoxní reakce, které je žáky vnímáno jako složité a tím se stává i neoblíbené. Zároveň ve středoškolských učebnicích úlohy určené pro procvičení těchto poznatků nejsou příliš četné nebo zcela chybí. Vhodné návrhy didaktických her vystavené na úlohách z oblasti redoxních reakcí by mohly tento problém řešit.

Autorka ve své práci nejprve navrhla šest různých didaktických her, které na základě hodnocení odborníky v oblasti výuky chemie na středních školách modifikovala, a dále na základě zjištěných informací v interakci s hodnotiteli navrhla další čtyři didaktické hry. Vzniklo tak deset různých produktů sestavených z učebních úloh, které zaprvé obsáhly

v podstatě celé téma Redoxních reakcí v rozsahu střední školy a zadruhé toto téma procvičují na několika různých úrovních Bloomovy taxonomie kognitivních cílů. To považuji za velký praktický přínos. Všechny vytvořené didaktické hry jsou v práci podrobně, přehledně a systematicky popsány včetně návrhů jejich zařazení a realizace ve výuce, datové soubory her jsou k dispozici v příloze C na příloženém CD.

Ve stěžejní kapitole výzkumné části diplomové práce autorka popisuje realizaci a vyhodnocuje výsledky výzkumného šetření. Pro získání dat byla použita kvalitativní metoda strukturovaného rozhovoru. Připravené položky strukturovaného rozhovoru jsou prezentované v příloze A. Položky se zaměřují na postoje respondentů k didaktickým hrám, zkušenosti respondentů s jejich aplikací ve výuce a především na evaluaci autorkou navržených didaktických her na téma Redoxní reakce. Výzkumného šetření se zúčastnilo deset respondentů z řad středoškolských učitelů chemie, kteří splňují předpoklad fundovaného experta pro hodnocení návrhů didaktických her z pohledu odborníka z praxe. Přepis všech odpovědí respondentů je uveden v příloze B. Autorce se podařilo získat a zpracovat relevantní data, přehledně je prezentovat a vyvodit z nich odpovídající závěry, které využila k modifikaci ohodnocených a k tvorbě dalších návrhů didaktických her.

V závěru diplomové práce autorka rekapituluje význam aktivizace žáků ve výuce, shrnuje výsledky provedeného výzkumného šetření a praktický přínos diplomové práce.

K předložené práci mám několik dotazů:

Byly návrhy didaktických her hodnoceny učiteli na základě jejich analýzy nebo na základě praktické zkušenosti s jejich aplikací ve výuce? Může se tento fakt v hodnocení navržených didaktických her odrazit?

Jak hodnotíte zvolený způsob záznamu polostrukturovaných rozhovorů? Zvažovala jste využití nějakého záznamového zařízení?

Jak si vysvětľujete výrazně odlišný postoj k didaktickým hrám u respondenta č. 6? Byly jeho důvody k odmítavému postoji blíže zkoumány?

Jaké byste navrhla možnosti pokračování/rozšíření práce?

Vymezené cíle diplomové práce byly splněny, práce splňuje požadavky kladené na kvalifikační práce magisterského studia učitelství. Práci doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové dne 17. srpna 2015

Mgr. Veronika Machková, Ph.D., oponent práce